

Samla in, återvinn!

Uppföljning av producentansvaret
för 2008

RAPPORT 6328 • JANUARI 2010

Samla in, återvinn!

Uppföljning av producentansvaret för 2008

NATURVÅRDSVERKET

Beställningar

Ordertel: 08-505 933 40

Orderfax: 08-505 933 99

E-post: natur@cm.se

Postadress: CM Gruppen AB, Box 110 93, 161 11 Bromma

Internet: www.naturvardsverket.se/bokhandeln

Naturvårdsverket

Tel: 08-698 10 00, fax: 08-20 29 25

E-post: registrator@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, SE-106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-6328-3.pdf

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2010

Elektronisk publikation

Förord

I denna rapport presenterar vi den uppföljningen återvinningsnivåerna för det avfall som omfattas av producentansvar för 2008. Naturvårdsverkets diarienummer för ärendet 635-1546-09 Rp.

Rapporten bygger på underlag från materialbolag, som samordnar återvinningsrapporteringen från producenter. Underlaget har granskats och bearbetats av Naturvårdsverket och Svensk MiljöEmissionsData (SMED). I årets upplaga har vi valt att enbart redovisa de uppgifter som materialbolagen rapporterat in och de kommentarer som behövs för att tolka uppgifterna.

Rapporten har utarbetats av Cecilia Mattsson, Helen Lindqvist och Lars Eklund vid Naturvårdsverkets miljörättsavdelning.

Stockholm i januari 2010
Naturvårdsverket

Läsanvisningar

Rapporten inleds med sammanställning av återvinningsresultaten för förpackningar 2008 och 2007 (tabell 1).

I övrigt har vi redovisat information och resultat för en produktgrupp i taget. Kapitelindelningen följer i huvudsak produktgrupperna. Årets redovisning omfattar enbart uppgifter materialbolagen.

Målen för respektive produktgrupp finns under tabellen med återvinningsresultat. Målen för förpackningar gäller från 1 januari 2006. Det samma gäller för dryckesförpackningar (plastflaskor och metallburkar) som ska ingå i godkända retursystem. Kommentarer till uppgifter som gäller tidigare år ligger kvar från tidigare versioner av Samla in, återvinn!, under tabellerna.

Vi har också valt att redovisat de uppgifter om förpackningar som vi kommer att rapportera till EU under en egen rubrik. I denna rapport står ”procent” för viktprocent, om inget annat anges.

För mer information om producentansvaret i Sverige och Naturvårdsverkets pågående arbete hänvisar vi till vår hemsida www.naturvardsverket.se.

Innehåll

FÖRORD	3
LÄSANVISNINGAR	4
INNEHÅLL	5
SAMMANFATTNING	7
Förpackningar	7
Returpapper	10
Frivilliga åtaganden	10
Däck	10
Bilar	10
Elavfall	10
COLLECT AND RECYCLE! – SUMMARY	11
Packaging	11
Graphic papers	14
Voluntary commitment	14
Tyres	14
Scrapped vehicles	14
Waste electrical and electronic equipment (WEEE)	14
ÅTERVINNINGRESULTAT FÖR FÖRPACKNINGAR	15
Företag som inte är anslutna till materialbolagen	16
Glasförpackningar	17
Plastförpackningar	18
Förpackningar av papper, papp, kartong och wellpapp	19
Metallförpackningar	20
Dryckesförpackningar	22
Engångs PET-flaskor (Å-PET)	22
Aluminiumburkar	22
PET-flaskor för återfyllnad (R-PET)	23
Returglas	23
Träförpackningar	24
Övriga förpackningar	25
Frivilligt åtagande för lantbruksplast	26

EU RAPPORTERING FÖR FÖRPACKNINGAR	27
RETURPAPPER	29
KONTORSPAPPER	30
DÄCK	31
Insamlingsystem	31
Anslutningsgrad	31
Resultat	31
Materialåtervinning och materialersättning	32
PRODUCENTANSVAR FÖR BILAR	33
EU:s mål för återanvändning och återvinning	33
Rapportering av resultat	33
Så beräknas återvinningen	34
Hur ser framtidens återvinning ut?	34
ELEKTRISKA OCH ELEKTRONISKA PRODUKTER	35
EI-Kretsens insamling	36
Elektronikåtervinningsföreningens insamling	37
Återvinningsindustriernas insamling	37
Producenternas rapportering till EE-registret	38
Lagstiftningen	39
KÄLLFÖRTECKNING	40

Sammanfattning

I denna rapport presenterar vi uppgifter om insamling och hantering av avfall som omfattas av producentansvar för 2008.

Förpackningar

Den totala mängden förpackningar och återvinningen har minskat något. Den totala återvinning är 81 procent, beräknat enligt den svenska förpackningsförordningen. Av detta är 59 procent materialutnyttjande och 22 procent energiåtervinning.

Nästan alla förpackningsslag klarar de nationella målen för återvinning och materialutnyttjande. Undantaget är **metall** där materialutnyttjande ligger på 67 procent, d.v.s. 3 procentenhet under målet.

Materialutnyttjande av **glas** ligger kvar på 94 procent. Målet ligger på 70 procent.

Materialutnyttjande av **plast** har minskat: från 35 procent till 31 procent. Totala återvinning ligger på 60 procent. Målet är 70 procent, och minst 30 procent materialutnyttjande.

Materialutnyttjande av **pappersförpackningar** ligger på 74 procent. En ökning med 1 procentenhet jämfört med 2007. Målet är 65 procent materialutnyttjande. Den sålda mängden minskade med 35 000 ton.

För **träförpackningar** rapporterar materialbolaget en 100-procentig återvinning även under 2008. Uppgiften är baserad på hur förpackningsavfall av trä hanteras i hela landet.

Resultaten för 2008, beräknade enligt den svenska förpackningsförordningen, redovisas i Tabell I. Energiutvinning av metallförpackningar (aluminium) räknas inte med enligt den svenska förpackningsförordningen.

Tabell I. Resultat av förpackningsinsamlingen 2008, redovisning enligt den svenska förpackningsförordningen. (Resultat för 2007 inom parentes).

Materialslag	Satt på marknaden (ton)	Material-återvinning (ton)	Energi-utnyttjande (ton)	Material-återvinning (%)	Energi-utnyttjande (%)	Total återvinning (%)
Glas	186 000 (181 000)	174 000 (171 000)	0 (0)	94 (94)	0 (0)	94 (94)
Plast, ej PET	170 257 (170 164)	52 224 (58 974)	50 245 (69 937)	31 (35)	30 (41)	60 (76)
PET-flaskor, ej återanvändning	22 893 (21 152)	19 196 (20 829)	0 (0)	84 (98)	0 (0)	84 (98)
Papper, papp, kartong, wellpapp	650 968 (686 000)	482 102 (504 000)	0 (0)	74 (73)	0 (0)	74 (73)
Metall, ej dryckesförpackningar	48 750 (52 400)	32 477 (36 300)	0 (0)	67 (69)	0 (0)	67 (69)
Returburkar (aluminium)	17 169 (17 158)	15 622 (14 904)	0 (0)	91 (87)	0 (0)	91 (87)
Trä	300 248 (300 790)	50 000 (50 000)	250 000 (250 000)	17 (17)	83 (83)	100 (100)
Totalt	1 396 285 (1 428 664)	825 621 (856 007)	300 245 (319 937)	59 (60)	22 (22)	81 (82)

I Tabell II presenteras återvinningsresultaten för 2008 beräknade, och uppdelade på kategorier, enligt EU:s Förpackningsdirektiv. Vi har lagt till en schablonsiffra för ”övriga förpackningar”. Den beräknas som 1 procent av sammanlagda mängden förpackningar av glas, plast, papper, metall och trä.

Tabell II. Återvinningsresultat för 2008, beräknat enligt EU:s förpackningsdirektiv (94/62/EG). (Resultat för 2007 inom parentes)

Förpackningsslag	Satt på marknaden (ton)	Materialåtervinning (ton)	Energiutnyttjande (ton)	Materialåtervinning (%)	Total återvinning (%)
Glas	186 000 (181 000)	174 000 (171 000)	0 (0)	94 (94)	94 (94)
Plast	193 150 (191 316)	71 420 ^{a)} (79 803)	50 245 (69 937)	37 (42)	63 (78)
Papper	650 968 (686 000)	482 102 (504 000)	0 (0)	74 (73)	74 (73)
Metall	65 919 (69 558)	47 004 (51 204)	450 (450)	71 (74)	72 (74)
Trä	300 248 (300 790)	50 000 (50 000)	250 000 (250 000)	17 (17)	100 (100)
Övrigt	13 963 (14 287)	-	-	-	-
Totalt	1 410 248 (1 442 951)	824 526 (856 007)	300 695 (320 387)	58 (59)	80 (82)

Returpapper

Insamlingsgraden för returpapper ligger på 89 procent. En ökning med 4 procentenheter. Målet är att 75 procent av den konsumerade mängden ska samlas in och materialåtervinnas.

Frivilliga åtaganden

Branscherna har gjort frivilliga åtaganden om att materialåtervinna 30 procent av all lantbruksplast och 75 procent av allt kontorspapper.

Under 2008 materialutnyttjades 81 procent av lantbruksplasten och 68 procent av kontorspapperet.

Däck

Återvinningsgraden av uttjänta däck beräknas till cirka 97 procent, av SDAB. Mer än hälften av de insamlade däcken gick till energiutvinning i cementindustrin eller i värmeverk. Ungefär en tredjedel gick till materialåtervinning och materialersättning. En mindre del däck går till export och regummering. Inga däck har gått till deponering.

Bilar

91 procent av skrotbilens vikt återanvändes eller återvanns, under 2008. Producenterna når därmed målet i förordningen.

Elavfall

Elavfall samlas i dag in av flera organisationer. All insamling ska rapporteras till Naturvårdsverkets EE-register.

El-Kretsen AB hanterar det mesta av elavfallet från hushåll och även en del verksamhetsavfall. Organisationen samlade man in cirka 152 000 ton elavfall under 2008. Totalt motsvarar det 16,5 kg per svensk. Det är också en minskning med 1 kg jämfört med 2007. Sverige klarar EU-kravet på 4 kg per person med god marginal.

Enligt rapporteringen till EE-registret sålde svenska producenter 284 000 ton elektriska och elektroniska produkter och totalt 150 000 ton elvafall samlades in under den första rapporteringsperioden. Drygt 99 procent av det insamlade elavfallet återvanns inom Sverige. Vår bedömning är att producenterna når de nationella målen för återvinning. Målen varierar beroende på produktkategori.

Collect and Recycle! – summary

In this report we present information on the collection and treatment of waste that falls under producer responsibility for Sweden 2008.

Packaging

The total amount of packaging put on the market has increased some. So has the recovered amount. The total recovery, calculated according to the Swedish Ordinance (2006:1273) on producer responsibility for packaging, is 81 per cent, of which 59 percent is recycling and 22 percent energy recovery.

All but one of the packaging materials reach the national targets for recovery and recycling of material. The exception is **metal** packaging, of which, 67 per cent is recycled, i.e. 3 percentage point under the national target of 70 percent.

The recycling of **glass** remained at 94 percent. The calculations are based on the amounts Swedish producers put on the market. The private imports are not included. The national target is 85 percent recycling.

The recycling of **plastics** has decreased: from 35 to 31 percent. The total recovery of plastic packaging is 60 percent. The national target is 70 percent recovery, of which at least 30 percent recycling.

The recycling of **paper** packaging was 74 percent, a 1 percentage point decrease compared to 2007. The amount put on the market has decreased by 35,000 tonnes.

For packaging made of **wood** the material companies report a 100 percent recovery rate for 2008 (as for 2007 and 2006). The calculation is based on an assessment of how wood packaging waste is managed on a national level, not what the material companies collect. There is a landfill ban for organic and combustible waste, in Sweden. The assumption that no wood packaging goes to landfill should therefore be more or less correct.

All the results for 2008, calculated according to the Swedish Ordinance (2006:1273) on producer responsibility for packaging, are found in Table I.

Table I. 2008 results of packaging collection and recovery presented according to the Swedish Packaging Ordinance. (2007 results in brackets).

Type of packaging	Put on the market (tonnes)	Material-recycling (tonnes)	Energy recovery (tonnes)	Material-recycling (%)	Energy recovery (%)	Total recovery (%)
Glass	186 000 (181 000)	174 000 (171 000)	0 (0)	94 (94)	0 (0)	94 (94)
Plastic, non-PET	170 257 (170 164)	52 224 (58 974)	50 245 (69 937)	31 (35)	30 (41)	60 (76)
PET bottles, not reused^{b)}	22 893 (21 152)	19 196 (20 829)	0 (0)	84 (98)	0 (0)	84 (98)
Paper, carton, cardboard, and corrugated cardboard	650 968 (686 000)	482 102 (504 000)	0 (0)	74 (73)	0 (0)	74 (73)
Metal, non-drinking containers	48 750 (52 400)	32 477 (36 300)	0 (0)	67 (69)	0 (0)	67 (69)
Drinking containers of aluminium^{c)}	17 169 (17 158)	15 622 (14 904)	0 (0)	91 (87)	0 (0)	91 (87)
Wood	300 248 (300 790)	50 000 (50 000)	250 000 (250 000)	17 (17)	83 (83)	100 (100)
Total	1 396 285 (1 428 664)	825 621 (856 007)	300 245 (319 937)	59 (60)	22 (22)	81 (82)

The Packaging Directive (94/62/EC) uses a somewhat different classification than the Swedish Ordinance. We report five categories of recovery results to the European Commission: glass, plastic, paper, metal and wood. And we add one percent to the total amount to account for “other packaging materials”. In Table II we present the 2008 recovery results calculated according to the Packaging Directive.

Table II. 2008 recovery results according to the Packaging Directive (94/62/EC). (2007 results in brackets)

Type of packaging	Put on the market (tonnes)	Material-recycling (tonnes)	Energy recovery (tonnes)	Material-recycling (%)	Total recovery (%)
Glass	186 000 (181 000)	174 000 (171 000)	0 (0)	94 (94)	94 (94)
Plastic	193 150 (191 316)	71 420 ^{o)} (79 803)	50 245 (69 937)	37 (42)	63 (78)
Paper	650 968 (686 000)	482 102 (504 000)	0 (0)	74 (73)	74 (73)
Metal	65 919 (69 558)	47 004 (51 204)	450 (450)	71 (74)	72 (74)
Wood	300 248 (300 790)	50 000 (50 000)	250 000 (250 000)	17 (17)	100 (100)
Other	13 963 (14 287)	-	-	-	-
Total	1 410 248 (1 442 951)	824 526 (856 007)	300 695 (320 387)	58 (59)	80 (82)

Graphic papers

The collection rate for waste paper (newspapers, magazines, etc.) was 89 percent. An increase by 4 percent compared to 2007. The national target is 75 percent material recycling.

Voluntary commitment

Industry has voluntarily committed to material recycle 30 percent of all farm plastics and 75 per cent of all office paper.

In 2008, 81 percent of farm plastics and 68 percent of office paper was recycled.

Tyres

The recovery rate for scrapped tyres is estimated to 97 percent, by SDAB. More than half of the collected tyres were used in cement industry or thermal power plants. Approximately a third was material recycled, or used to replace other raw materials. No tyres were put on landfill.

Scrapped vehicles

91 percent of the weight of scrapped vehicles was reused or recycled during 2008. The producers have thereby reached the target specified in the ordinance.

Waste electrical and electronic equipment (WEEE)

Waste electrical and electronic equipment (WEEE) is collected by several organisations today. All collection is to be reported to the EE Register of the Swedish EPA (eeregistret.naturvardsverket.se).

El-kretsen AB manages the major part of household WEEE, and some of enterprise WEEE (www.el-kretsen.se). In 2008, El-kretsen collected close to 152,000 tonnes of WEEE. This is an decrease of almost 1 kg per capita compared to 2007 and corresponds to 16.5 kg per capita. Sweden still reached the EU target (4 kg per capita) with a good margin.

Swedish producers put a total of 284,000 tonnes electrical and electronic products on the market and collected 150,000 tonnes WEEE during 2008, according to their reports to the EE Register. More than 99 percent of the collected WEEE was recovered within Sweden.

Återvinningsresultat för förpackningar

Återvinningen av förpackningar ligger kvar på en hög nivå. Drygt 81 procent av alla förpackningar återvinns, beräknat enligt den svenska förpackningsförordningen. Materialutnyttjandet låg på 59 procent.

Nästan alla förpackningsslag klarar de nationella målen för återvinning och materialutnyttjande. Undantaget är metall där materialutnyttjande ligger på 67 procent, 3 procentenhet under målet. Det är en minskning med 2 procentenheter jämfört med 2007.

Materialutnyttjande av plast har minskat, från 35 procent till 31 procent. Återvinning ligger totalt på 60 procent för plastförpackningar.

Materialutnyttjande av pappersförpackningar ligger på 74 procent. En ökning med en procentenhet jämfört med 2007. Målet är 65 procent materialutnyttjande.

För träförpackningar rapporterar materialbolaget en 100-procentig återvinning under 2007. Uppgiften är baserad på hur förpackningsavfall av hanteras i hela landet.

Materialutnyttjande av glas ligger kvar på 94 procent. Målet är 85 procent.

Här presenterar vi de uppgifter som materialbolagen har rapporterat. Vi redovisar både materialutnyttjande och energiåtervinnig, fördelat på de olika materialslagen.

Svenska Miljöemissionsdata (SMED) har, på uppdrag av Naturvårdsverket, samlat in uppgifterna om hur stora mängder förpackningar som använts och hur förpackningsavfallet omhändertagits i Sverige under 2008. Arbetet görs inom projektet Internationell rapportering av svenska avfallsdata under år 2009.

I SMEDs arbete ingick uppdatering av register och enkäter, utskick av enkäter och påminnelser samt granskning, kvalitetsredovisning (se Kvalitetsdeklaration) och sammanställning av de uppgifter som krävs för nationell och internationell rapportering. SMED och Naturvårdsverket har samarbetat för att ta fram den slutgiltiga dokumentation.

Att granska eller kvalitetsredovisa de metoder materialbolagen använder för att få fram sina uppgifter har inte ingått i projektet.

Beräkningarna av återvinningsnivåer är baserad på den totala mängden förpackningar som satts på den svenska marknaden. Detta gäller för samtliga materialslag.

I Tabell 1 har vi ställt samman uppgifter om förbrukning, insamling och återvinning av förpackningar i Sverige år 2008. Återvinningen är beräknade enligt den uppdelning som finns i den svenska förordningen (SFS 2006:1273) om producentansvar för förpackningar.

Den skattade total mängden för hela svenska marknaden är summan av materialbolagens uppgifter om hur mycket förpackningar deras medlemmar satt på den svenska marknaden och i vissa fall deras uppskattning av privatimporten och hur mycket företag som inte är anslutna till materialbolag satt på marknaden. För vissa materialslag finns flera materialbolag. Resultaten i tabell 1 skiljer sig därför från dem som materialbolagen inom Förpacknings- och tidningsinsamlingen rapporterar (se www.ftiab.se).

Tabell 1. Resultat av förpackningsinsamlingen 2008, redovisning enligt den svenska förpackningsförordningen. Uppgifterna bygger på enkätsvar från nio¹ materialbolag. (Resultat för 2007 inom parentes).

Materialslag	Satt på marknaden (ton)	Materialåtervinning (ton)	Energiåtervinning (ton)	Materialåtervinning (%)	Energiåtervinning (%)	Total återvinning (%)
Glas ^{a)}	186 000 (181 000)	174 000 (171 000)	0 (0)	94 (94)	0 (0)	94 (94)
Plast, ej PET	170 257 (170 164)	52 224 (58 974)	50 245 (69 937)	31 (35)	30 (41)	60 (76)
PET-flaskor, ej återanvändning ^{b)}	22 893 (21 152)	19 196 (20 829)	0 (0)	84 (98)	0 (0)	84 (98)
Papper, papp, kartong, wellpapp	650 968 (686 000)	482 102 (504 000)	0 (0)	74 (73)	0 (0)	74 (73)
Metall, ej dryckesförpackningar	48 750 (52 400)	32 477 (36 300)	0 (0)	67 (69)	0 (0)	67 (69)
Returburkar (aluminium) ^{c)}	17 169 (17 158)	15 622 (14 904)	0 (0)	91 (87)	0 (0)	91 (87)
Trä ^{d)}	300 248 (300 790)	50 000 (50 000)	250 000 (250 000)	17 (17)	83 (83)	100 (100)
Totalt	1 396 285 (1 428 664)	825 621 (856 007)	300 245 (319 937)	59 (60)	22 (22)	81 (82)

a) Privatimporterade glasförpackningar är inte inkluderade. Läs mer under Glasförpackningar

b) I rapporteringen till EU räknas dessa in under plast.

c) I rapporteringen till EU räknas dessa in under metall.

d) Statistiken är osäker. Läs mer under rubriken Träförpackningar.

Uppgifterna i tabell 1 gäller separat insamlade förpackningar. Producenterna har inte rapporterat någon deponering av utsorterade förpackningar.

De förpackningar och det returpapper som inte sorteras ut samlas in tillsammans med hushålls- och verksamhetsavfall. Eftersom det sedan 2002 är förbjudet att deponera brännbart avfall i Sverige, går detta sannolikt till energiåtervinning.

Företag som inte är anslutna till materialbolagen

De producenter som inte är anslutna till materialbolagen är skyldiga att själva ta ansvar för insamling och återvinning. 2003 anmälde 32 företag att de tog eget an-

¹ FTI levererar uppgifter för tre av dessa: Plastkretsen, Metallkretsen och Returkartong

svar. För uppföljningen 2004 tog SMED in uppgifter även från dessa företag. De stod då för mindre än 2 procent av de förpackningar som sattes på marknaden (se Naturvårdsverket rapport 5494). På grund av osäkerhet i rapporteringen och de små kvantiteterna räknas uppgifterna inte in i återvinningsresultaten.

Undantaget är träförpackningar där producenter med eget ansvar stod för ca 8 procent. Men statistiken för träförpackningar är osäker. Svensk Returträ AB gör därför en skattning av hur alla träförpackningar som används i Sverige hanteras numera, i stället för att rapportera vad man själva samlat in (läs mer under Träförpackningar).

Under 2006 gjorde vi en egen uppföljning av företag som anmält till Naturvårdsverket att de tar eget ansvar. Åtta av dessa meddelade att de anslutit till REPA², d.v.s. den serviceorganisation som sköter administrationen åt materialbolagen. REPA rapporterar ytterligare nya anslutna under 2007 och 2008. Det finns alltså ingen anledning att tro att producenter som tar eget ansvar står för en större andel av totala förpackningsmängden nu. Vi har därför beslutat att inte samla in uppgifter från de företag som tog eget ansvar för årets uppföljning.

Glasförpackningar

Målet för glasförpackningar är 70 procent materialutnyttjande.

Tabell 2. Återvinning av glasförpackning i procent åren 1999 – 2008 (exkl. privatimport)

År	Satt på marknaden av svenska producenter* (ton)	Återvinning** (ton)	Återvinning (%)
1999	174 000	146 000	84
2000	167 000	143 800	86
2001	171 000	143 700	84
2002	170 000	149 000	88
2003	165 000	151 229	92
2004	159 058	152 026	96
2005	161 700	155 000	95
2006	173 000	159 000	92
2007	181 000	171 000	94
2008	186 000	174 000	94

* Här ingår inte privatimporterade förpackningar eller förpackningar som satts på marknaden av producenter som inte är anslutna till materialbolag eller privatimporterat glas.

** inklusive kasserat returglas.

2004: Materialutnyttjande exkl. 12 787 ton kasserat returglas. (Reviderad p.g.a. dubbelräkning. I Samla in, återvinn! för 2005 redovisades 104 procent materialåtervinning). Tabellnot korrigerad i 2008 års uppföljning.

2005: Mängd satt på marknaden har reviderats i 2008 års rapportering, p.g.a. att icke-anslutna producenter tidigare var medräknade.

2007 och senare: Kasserat returglas inkluderas i återvunnen mängd. Men eftersom returglas inte längre omfattas av rapporteringsskyldighet har vi ingen uppgifterna om exakta mängden (från Sveriges Bryggerier).

² Register för producentansvar, www.repa.se

Svenska producenter sålde 186 000 ton glas förpackningar under 2008, en ökning med 6 000 ton. Totalt samlade Svensk GlasÅtervinning AB (SGÅ) in och materialåtervann 174 000 ton under samma år. Det är en ökning i mängd med 3 000 ton sen 2007 och motsvarar en materialåtervinning på 94 procent. Denna siffra kommer vi även att redovisa till EU kommissionen.

Det nya returglas som tillverkas under året räknas med i mängden satt på marknaden. Kasserat returglas räknas in i mängd återvunnet.

Uppgifterna kommer från SGÅ. SGÅ beräknar att ca 40 000 ton glasförpackningar förs in i landet av privatpersoner³. Det är alltså troligt att en del av de insamlade glasförpackningarna är privatimporterade.

Plastförpackningar

Målet för plastförpackningar är 70 procent återvinning, dock minst 30 procent materialutnyttjande.

Totalt sattes 170 257 ton plastförpackningar på den svenska marknaden. Vi har inte fått in några uppgifter om återanvändning från något materialbolagen.

Det totala materialutnyttjande var 52 224 ton. Det är en minskning sedan 2007 (58 974 ton).

Materialutnyttjandet minskade från 35 till knappt 31 procent. Energiåtervinningen låg på knappt 30 procent, en minskning med 10 procentenhet.

Den mängd som gick till energiåtervinning minskade med nästan 20 000 ton. Totala energiåtervanns 50 245 ton (69 937 ton 2007).

Totalt låg återvinningen på 60 procent. Producenterna når målet för materialutnyttjande, men inte det total återvinningsmålet, som regeringen satt upp för plastförpackningar.

Årets uppgifter kommer från FTI AB, Svensk Ensilageplast Retur AB (SvepRetur) och TMRresponsibility (TMR). I Tabell 3 finns uppgifter från de fyra materialbolagen. FTI:s siffror omfattar bara separat insamlad plast. I TMR:s uppgifter ingår en del mjuka plastförpackningar som energiåtervinns tillsammans med hushållsavfall. I SvepRetur uppgifter ingår enbart plastsäckar. I Tabell 4 redovisas de nationella återvinningsresultaten.

Tabell 3. Återvinning av plastförpackningar (ej PET) 2008, uppdelat på materialbolag.

Materialbolag	Satt på marknaden (ton)	Materialåtervinning (ton)	Total återvinning (ton)	Materialåtervinning (%)	Total återvinning (%)
FTI	165 015	50 308	99 056	30	60
Svensk Ensilageplast Retur AB	1 885	853	853	45	45
TMRresponsibility AB	3357	1063	2560	32	76

³ Beräkningen är baserad på SoRAD:s kartläggningar av alkoholkonsumtionen i landet.

Tabell 4. Återvinning av plastförpackningar (ej PET) i procent åren 2000 – 2008. Mängder förpackningar från producenter anslutna till materialbolag.

År	Satt på marknaden (ton)	Material återvinning (%)	Total återvinning (%)	Källa
2000	140 000	15	33	a)
2001	150 000	13	29	a)
2002	155 964	16	33	b)
2003	149 096	18	69	b)
2004	149 030	20	71	b)
2005	158 940	24	73	c)
2006	165 690	38	81	d)
2007	170 164	35	76	d)
2008	170 257	31	60	e)

a) Plastkretsen

b) Plastkretsen, Svensk Ensilageplast Retur

c) Plastkretsen, Svensk Ensilageplast Retur. Plaståtervinning i Arvika

d) Plastkretsen, Svensk Ensilageplast Retur, Plaståtervinning i Arvika och TMRresponsibility.

e) FTI, Svensk Ensilageplast Retur och TMRresponsibility

2004: Mängd satt på marknaden har reviderats i 2008 års rapportering pga tidigare felräkning.

Förpackningar av papper, papp, kartong och wellpapp

Sedan årsskiftet 2005 har vi ett gemensamt mål för förpackningar av papper, papp, kartong och wellpapp. Det är 65 procent materialutnyttjande. Energiåtervinning räknas inte med i återvinningsresultaten för den här gruppen.

Totalt sattes 650 968 ton pappersförpackningar på den svenska marknaden under 2008. Av dessa materialutnyttjades 482 102 ton, eller 74 procent. Uppgifter från FTI AB.

Tidigare fanns ett separata mål för förpackningar av papper, papp och kartong. I tabell 5 har vi räknat om tidigare resultaten efter dagens gemensamma mål för att underlätta jämförelser mellan åren.

Tabell 5. Materialutnyttjande av förpackningar av papper, papp, kartong och wellpapp, 1999 – 2008

År	Satt på marknaden (ton)	Materialutnyttjande (ton)	Materialutnyttjande (%)
1999	582 000	392 630	67
2000	594 000	402 675	68
2001	623 000	431 723	69
2002	623 000	436 882	70
2003	622 000	434 020	70
2004	641 000	454 002	71
2005	645 000	465 464	72
2006	676 352	486 790	72
2007	686 000	504 000	73
2008	650 968	482 102	74

Satt på (svenska) marknaden

2005: Här ingår 25 171 ton papper, papp och kartong samt 152 000 ton wellpapp satta på marknaden av producenter med eget ansvar. Skattningen är gjort av Returkartong AB.

2006: Här ingår 212 000 ton förpackningar satta på marknaden av producenter som inte är anslutna till materialbolagen. Skattningen är gjort av Returkartong AB.

2007: Här ingår förpackningar satta på marknaden av producenter som inte är anslutna till materialbolagen. Uppskattning av mängd förpackningar satta på marknaden 2007 av icke anslutna producenter saknas. Returkartong AB:s skattning för 2006 har därför använts (212 000 ton).

2008: Här ingår 165000 ton satta på marknaden av producenter icke anslutna till materialbolag. Skattningen är gjort av FTI.

Metallförpackningar

Målet för återvinning av metallförpackningar är 70 procent materialutnyttjande. I gruppen metallförpackningar ingår förpackningar av stål och aluminium, men inte dryckesförpackningar.

Vi redovisar även återvinningsresultaten uppdelade på stål och aluminium (Tabell 7), för att kunna jämföra med tidigare år.

Totalt sattes 48 750 ton metallförpackningar på marknaden,. Den mängd som samlades in och materialutnyttjades var 32 477 ton.

Resultatet är alltså 67 procent materialutnyttjande, beräknat på alla förpackningar som satts på marknaden. Metallförpackningar klarar nästan målet. De nationella återvinningsmålen omfattar inte energiutnyttjande av metall.

Uppgifterna kommer från MetallKretsen AB. Total mängd tillförd svenska marknaden omfattar enbart företag som är anslutna till REPA. Tidigare år (t.o.m. 2006) har Metallkretsen även lämnat in en skattning av hur mycket företag som inte är anslutna till REPA satt på marknaden, och de uppgifterna har räknats med i den totala mängd satt på marknaden. Eftersom dessa företag inte rapporterar någon insamling eller materialåtervinning har denna beräkningsmetod ökat mängd förpackningar satta på marknaden och minskat materialutnyttjande.

Tabell 6. Metallförpackningar 2000 – 2008

År	Satt på marknaden (ton)	Materialåtervinning (ton)	Materialåtervinning (%)
2000	52 300	28 720	55
2001	52 800	33 000	63
2002	53 500	33 300	62
2003	50 700	32 900	65
2004	55 700	33 500	60
2005	58 200	33 700	58
2006	51 100	33 700	66
2007	52 400	36 300	69
2008	48 750	32 477	67

Dryckesförpackningar av aluminium ingår inte. Dessa redovisas i tabell 9.

Satt på marknaden:

2004: Inklusive 5 000 ton från producenter med eget ansvar. Skattningen gjord av MetallKretsen.

2005: Inklusive 7 000 ton från producenter med eget ansvar. Skattningen gjord av MetallKretsen. Dessa har lagts på aluminium och stål med samma fördelning som de förpackningar MetallKretsens medlemmar satt på marknaden (1:4).

2006: Enbart förpackningar från företag anslutna till REPA. Metallkretsen uppskattar att icke anslutna producenter satt ca 5 000 ton metallförpackningar på marknaden.

2007: Enbart förpackningar från företag anslutna till REPA. Uppskattning av mängd metallförpackningar satta på marknaden av icke anslutna producenter saknas.

2008: MetallKretsen har uppgått till FTI Kommentar från SCB. Behöver något om mängd från icke anslutna producenter

Tabell 7. Stål- och aluminiumförpackningar 2000 – 2008

År	Tillfört svenska marknaden (ton)		Materialåtervinning (ton)		Materialåtervinning (%)	
	Stål	Alu	Stål	Alu	Stål	Alu
2000					61	25
2001					71	22
2002					70	24
2003					73	28
2004	45 700	10 000	30 800	2 700	67	27
2005	47 400*	10 800**	30 800	2 900	72	27
2006	41 700	9 400	32 100	3 200	77	34
2007	42 700	9 700	32 815	3 485	77	36
2008	40 922	7 828	28 482	2 900	70	37

* Varav 41 800 ton från MetallKretsens medlemmar

** Varav 9 400 ton från MetallKretsens medlemmar

2006: Uppgifter enbart från MetallKretsens medlemmar.

2007: Uppgifter enbart från MetallKretsens medlemmar. Metallkretsen har uppgett mängd förpackningar satta på marknaden uppdelat på stål och aluminium. SMED har antagit att samma procentuella fördelning gäller för metallmängden som exporteras för materialåtervinning.

Dryckesförpackningar

Den nya förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar trädde i kraft den 1 januari 2006.

Den innebär att producenterna ska se till att plastflaskor eller metallburkar för konsumtionsfärdig dryck ingår i ett godkänt retursystem. Producent är den som yrkesmässigt tappat konsumtionsfärdig dryck i plastflaskor/metallburkar eller på annat sätt sätter dessa förpackningar på marknaden i Sverige. Kravet omfattar inte flaskor för mejeriprodukter, grönsaks-, frukt- eller bärjuicer.

Engångs PET-flaskor (Å-PET)

Målet för PET-flaskor av engångstyp (Å-PET) är 90 procent materialutnyttjande.

Under 2008 sattes 22 893 ton Å-PET på marknaden. 19 196 ton av dessa PET-flaskor samlades in och materialutnyttjades. Det gav en återvinning på 84 procent (Tabell 8).

Uppgifterna från AB Svenska Returpack-PET och Sveriges Bryggerier.

Tabell 8. Försäljning och återvinning av PET-flaskor av engångstyp (Å-PET) 1999 – 2008

År	Tillfört den svenska marknaden (ton)	Materialåtervinning (ton)	Materialåtervinning (%)
1999	7 637	5 650	74
2000	8 415	6 533	78
2001	9 475	7 373	78
2002	11 281	8 659	77
2003	13 488	10 652	79
2004	14 614	13 017	89
2005	16 703	15 866	95
2006	20 095	17 826	89
2007	21 152	20 829	98
2008	22 893	19 196	84

Resultat materialutnyttjande

2004: Inklusive 1 318 ton kasserad R-PET (Svenska Bryggareföreningen AB). I Samla in, återvinn! för 2004 hade de inte räknats med. Därför redovisades då enbart 80 procent materialutnyttjande.

2005: Inklusive 1 597 ton kasserad R-PET (Svenska Bryggareföreningen AB).

2006: Inklusive 1 346 ton kasserad R-PET (Sveriges Bryggerier, tidigare Svenska Bryggareföreningen AB).

2007: Inklusive 3 210 ton kasserad R-PET (Sveriges Bryggerier).

Aluminiumburkar

Målet för dryckesburkar av aluminium är 90 procent materialutnyttjande.

Materialbolaget rapporterade att 17 169 ton sattes på marknaden 2008. Det är lika mycket som året innan. Den återvunna mängden var 15 622 ton, en ökning med drygt 700 kg. Det gjorde att återvinningen ökade med 4 procentenhet. Under 2008 materialutnyttjades 91 procent av returburkarna. Returburkarna klarar därmed målet.

Uppgifterna från AB Svenska Returpack.

Tabell 9. Försäljning och återvinning av aluminiumburkar 2000 – 2008

År	Försäljning (ton)	Materialåtervinning (ton)	Materialåtervinning (%)
1996	15 244	14 000	92
1997	15 500	14 047	91
1998	14 687	12 745	87
1999	15 486	13 148	85
2000	15 000	12 800	85
2001	15 379	13 044	85
2002	15 641	13 474	86
2003	15 547	13 266	85
2004	15 264	12 906	85
2005	15 163	13 006	86
2006	16 939	14 447	85
2007	17 158	14 904	87
2008	17 169	15 622	91

PET-flaskor för återfyllnad (R-PET)

Systemet med återfyllnadsflaskor upphörde i oktober 2007. Uppgifter i tabellen nedan kommer från Sveriges Bryggerier.

Tabell 10. Återanvändning av PET-flaskor för återfyllnad åren 1999 - 2007

År	Total såld mängd (ton)	Återanvänd mängd (ton)	Uppskattad återanvändning (%)
1999	18 551	18 212	98
2000	18 615	18 187	98
2001	18 615	18 187	98
2002	18 653	18 105	97
2003	17 171	16 731	97
2004	13 536	13 420	99
2005	9 867	9 653	98
2006	9 463	9 083	96
2007	5 538	5 538	100

2007: Systemet med återfyllnadsflaskor upphörde i oktober 2007. Inflödet är större än utflödet och statistiken är därmed inte jämförbar med tidigare år.

Returglas

Returglas omfattas inte längre av rapporteringsskyldighet. Kravet på att öl- och läskflaskor av glas ska ingå i retursystem finns inte kvar i lagstiftningen. Det returglas som fortfarande finns ute på marknaden går till materialutnyttjande med övriga glasförpackningar.

Du hittar uppgifter om returglas för 1999 till 2004 i Samla in, återvinn! för 2006⁴.

⁴ Rapport 5796, finns i Naturvårdsverkets webbkhandel (www.naturvardsverket.se/sv/Nedre-meny/Webbkhandeln).

Träförpackningar

Enligt de uppgifter vi fått in återvanns 100 procent av de träförpackningar som sattes på marknaden under 2008⁵. Av detta var ca 17 procent materialutnyttjande. Målet är att 70 procent av träförpackningarna ska återvinnas. Minst 15 procent ska materialutnyttjas.

Materialbolagen har rapporterat att 300 248 ton träförpackningar användes i Sverige under 2008. Största delen, 250 000 ton av de kasserade träförpackningarna, energiutnyttjades. Drygt 50 000 ton materialutnyttjades.

Vi har tagit in uppgifterna från Svenskt Returträ AB och CPL Lastbärarsystem. Svensk Returträ har gjort en uppskattning av den totala mängden träförpackningar för hela den svenska marknaden. Denna baseras på branschinformation.

Medlemmarna i CPL Lastbärarsystem nyttillverkar enligt enkätsvaret endast mycket små förpackningsmängder. Istället köper och säljer man förpackningar.

I Tabell 11 finns de uppgifter som de båda materialbolagen rapporterat för 2008. För att undvika dubbelräkning har SMED enbart använt uppgifter från Svenskt Returträ AB för den nationella statistiken (Tabell 12).

Återanvändning ingår inte i den nationella målen eller i rapporteringen till EU.

Tabell 11. Återvinning av träförpackningar 2008, uppdelat på materialbolag*

Materialbolag	Svenskt Returträ	CPL Lastbärarsystem
Tillfört den svenska marknaden (ton)	28 500	4 100
Materialåtervinning (ton)	50 000*	50 260
Energiutnyttjande (ton)	250 000*	2 683
Materialutnyttjande (%)	-	-
Total återvinning (%)	-	-

* Svenskt Returträ AB saknar uppgifter om återvinning enbart för anslutna producenter. Man har istället uppskattat mängden material- och energiutnyttjande för hela den svenska marknaden. Det är därför inte relevant att beräkna procentuppgifter.

⁵ Vi anser att detta i praktiken kan vara riktigt. Se kommentar i Samla in, återvinn! för 2006 (Rapport 5796)

Tabell 12. Återvinning i procent av träförpackningar åren 2002 – 2008

År	Tillfört svenska marknaden, (ton)	Materialåtervinning (ton)	Energiutnyttjande (ton)	Materialåtervinning (%)	Energiutnyttjande (%)	Total återvinning (%)
2002	300 000	60 000	240 000*	20	80	100
2003	393 131	63 028	328 848	16	84	100
2004	422 722	29 194**	41 888***	7	10	17
2005	440 403	8 749	41 467	2	9	11
2006	301 628	50 000	250 000	17	83	~100
2007	300 790	50 000	250 000	17	83	100
2008	300 248	50 000	250 000	17	83	100

* Uppgiften bygger snarare på ett antagande än på ett system där man räknar förpackningar.

** Reviderad p.g.a. felräkning, påverkar inte slutresultatet (i uppföljningen för 2004 redovisades 31 981 ton).

*** Här ingår troligen även en del återanvändning.

2004 & 2005: Svenskt Returträ AB rapporterade endast den tillverkning/återvinning som sker bland deras medlemmar/inom deras egen verksamhet.

2006: Uppgifter för material- och energiutnyttjande har korrigerats i 2008 års rapportering pga att CPL Lastbärarsystem:s siffror tidigare dubbelräknats (då Svenskt Returträ AB:s uppgifter om återvinning var en skattning för HELA svenska marknaden). Korrigeringen är marginell och procentuppgifterna påverkas inte.

2006 - 2008: Uppgifter från Svenskt Returträ AB för material- och energiutnyttjande är en uppskattning av marknaden i hela Sverige, dvs även producenter som inte är anslutna till materialbolag har inkluderats. För att undvika dubbelräkning har uppgifter från CPL Lastbärarsystem därför inte inkluderats. I mängd "Tillfört svenska marknaden" ingår mängder för Svenskt Returträ AB, CPL Lastbärarsystem samt en skattning för icke-anslutna producenter (250 000 – 270 000 ton enligt Svenskt Returträ AB).

Övriga förpackningar

Vi har inte fått in några uppgifter om förpackningar av andra material än de som redovisats ovan. I rapporteringen till EU redovisar vi ett schablonvärde för övriga förpackningar. Det är 1 procent av den totala mängd förpackningar av glas, plast, papper och metall. Vi har antagit att dessa inte återvinns.

Frivilligt åtagande för lantbruksplast

Lantbruksplast redovisas i denna rapport trots att den inte definieras som en förpackning. Lantbruksplast är plast från ensilage, odlingsfilm etc.

Branschen har gjort ett frivilligt åtagande: senast vid utgången av 2004 skulle man nått en återvinningsnivå på 30 procent. Det målet uppnåddes med god marginal.

Under 2008 sattes 16 824 ton lantbruksplast på marknaden. SvegRetur samlade in totalt 14 916 ton lantbruksplast. Av dessa materialutnyttjades 13 671 ton, medan 1 245 ton energiutnyttjades. Materialutnyttjandet har därmed ökat från 77 till 81 procent. En del av materialutnyttjandet sker utanför Sverige. Uppgifterna kommer från Svensk Ensilageplast Retur AB (SvegRetur).

Tabell 13. Konsumtion, insamling och återvinning av lantbruksplast åren 2003 – 2008

År	Konsumtion (ton)	Insamling (ton)	Material-återvinning (ton)	Energi-utnyttjande (ton)	Material-återvinning (%)
2003	12 604	9 640	0	9 640	0
2004	13 266	9 459	7 567	1 862	57
2005	15 855	11 083	9 745	1 338	62
2006	16 327	12 442	10 931	1 511	67
2007	16 458	14 128	12 730	1 398	77
2008	16 824	14 916	13 671	1 245	81

EU rapportering för förpackningar

Beräknat enligt Förpackningsdirektivet låg den totala återvinningen, för samtliga förpackningsslag, på 80 procent. Materialutnyttjandet låg på 58 procent.
Samtliga förpackningsslag klarar EU:s mål för återvinning och materialutnyttjande

Nedan redovisar vi det preliminära resultatet för återvinning av förpackningar i Sverige år 2008. Resultaten är presenterade i samma fem kategorier som vi kommer att rapportera till EU nästa år. Förpackningsdirektivet (94/62/EG) kräver rapportering av: glas, metall, plast, papper och trä.

Vi har därför räknat med PET-flaskor (engångs/Å-PET) i totala mängden satt på marknaden för plast. I materialutnyttjande räknas även kasserade återfyllnadsflaskor (R-PET) med. Aluminiumburkar ingår i kategorin metall. Det gör att resultaten skiljer sig från den nationella rapporteringen. Mer information om vad som ingår i respektive kategori finns i kommentarerna till Tabell 14.

Målet för materialutnyttjande höjdes 2008. Nu ska mellan 55 och 80 viktprocent av förpackningsavfallet materialutnyttjas. Samtidigt infördes också minimimål för materialutnyttjande av de olika förpackningsslagen:

- Glas: 60 procent
- Plast: 22,5 procent
- Papper, kartong och wellpapp: 50 procent
- Metall: 50 procent
- Trä: 15 procent

Som framgår av Tabell 14 klarar Sverige de målen.

Tabell 14. Preliminärt resultat för 2008 av återvinning av förpackningar, beräknat enligt förpackningsdirektivet. (Resultat för 2007 inom parentes).

Förpacknings slag	Satt på marknaden (ton)	Material-utnyttjande (ton)	Energi-utnyttjande (ton)	Material-utnyttjande (%)	Total återvinning (%)
Glas ^{a)}	186 000 (181 000)	174 000 (171 000)	0 (0)	94 (94)	94 (94)
Plast	193 150 ^{b)} (191 316)	71 420 ^{c)} (79 803)	50 245 (69 937)	37 (42)	63 (78)
Papper	650 968 ^{d)} (686 000)	482 102 (504 000)	0 (0)	74 (73)	74 (73)
Metall	65 919 ^{e)} (69 558)	47 004 (51 204)	450 (450)	71 (74)	72 (74)
Trä ^{f)}	300 248 (300 790)	50 000 (50 000)	250 000 (250 000)	17 (17)	100 (100)
Övrigt ^{g)}	13 963 (14 287)	-	-	-	-
Totalt	1 410 248 (1 442 951)	824 526 (856 007)	300 695 (320 387)	58 (59)	80 (82)

a) Privatimporterade glasförpackningar är inte inkluderade i "Satt på marknaden".

b) 21 152 ton PET-flaskor (engångs) och 170 164 ton övriga plastförpackningar.

c) 17 619 ton engångs PET-flaskor, 3 210 ton kasserad retur PET och 58 974 ton övriga plastförpackningar.

d) Inklusivt 212 000 ton från producenter som inte är anslutna till materialbolag. Skattningen är gjort av Returkartong AB för 2006.

e) 42 700 ton stålförpackningar, 17 158 ton returburkar och 9 700 ton övriga aluminiumförpackningar.

f) Statistiken är osäker. Läs mer under rubriken Träförpackningar.

g) Övriga förpackningar motsvarar 1 procent av totala mängden förpackningar av glas, plast, papper, metall och trä. Det har antagits att dessa inte återvinns.

Returpapper

För tidningar och annat returpapper, som omfattas av producentansvar, ökade återvinningsgraden till 89 procent. Målet är 75 procent materialutnyttjande. Konsumtionen minskade något och låg på 516 000 ton.

Målet för returpapper är 75 procent ”materialåtervinnas eller tas om hand på annat miljömässigt godtagbart sätt”. Returpapper är tidningar, tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper.

Totalt sattes 516 000 ton på marknaden. Av detta samlades 459 000 ton in. Allt insamlat returpapper materialåtervanns. Det innebär att återvinningen ökade till 89 procent, 4 procentenheter mer än 2007.

Uppgifterna kommer från Pressretur AB. Pressretur tog under 2005 fram en ny modell för att beräkna återvinningsresultatet. I denna ligger den volym som pappersbruken som använder återvunnet papper faktiskt tagit emot till grund för beräkningen.

Andelen returpapper som samlas in i fastighetsnära system har ökat till 41,3 procent (40,3 procent 2007). Mera information om returpappersåtervinningen finns på www.pressretur.se.

Pressretur kampanj, tillsammans med övriga delar av den s k papperskedjan, för att ytterligare öka returpappersåtervinningen fortsatte under 2009. Mera information om kampanjen finns på www.papperskretsen.se.

Tabell 15. Konsumtion, insamling och återvinning av returpapper åren 2000 – 2008*

År	Konsumtion (ton)	Insamling (ton)	Återvinning (%)
2000	570 000	471 280	83
2001	537 000	469 660	87
2002	517 000	465 410	90
2003	531 000	447 980	84
2004	562 000	482 000	86
2005	584 000	484 000	83
2006	579 000	483 000	83
2007	559 000	474 000	85
2008	516 000	459 000	89

Mål: 75 procent materialutnyttjande

* Pressretur tog under 2005 fram en ny modell för att beräkna återvinningsgraden för tidningar. Resultaten i Tabell 15 kan därför skilja sig något från dem vi redovisat i tidigare upplagor av Samla in, återvinn!.

Kontorspapper

Under 2008 återvanns också drygt 68 procent av allt träfritt papper (s.k. kontorspapper). Pappersbranschen har gjort ett frivilliga åtagande att återvinna 75 procent.

Pappersbranschen har ett frivilligt åtagande på att samla in och återvinna 75 procent av allt träfritt papper, s.k. kontorspapper. Åtagandet liknar producentansvaret för returpapper till sin konstruktion. Det har funnits sen 1996. Målet sattes först till 50 procent. Det höjdes till 75 procent när branschen förnyade sitt åtagandet 2001.

Under det gångna året var konsumtionen av kontorspapper 401 000 ton. Av dessa är 86 000 ton tryckerispill, överupplagor etc. och 86 000 ton icke återvinningsbart, d.v.s bokpapper, etiketter, kuvert, plastbelagt- och våtstarkt tryckpapper mm. Nettokonsumtionen beräknas därför till 229 000 ton. Totalt samlades 156 000 ton använt kontorspapper in (s.k. *post consumer waste*). Återvinningen beräknas som kvoten mellan insamling, (exklusive tryckerispill mm) och nettokonsumtionen. Kontorspappersinsamlingen nådde alltså drygt 68 procents återvinning under 2007. Allt kontorspapper som samlas in materialåtervinns (fiberåtervinning).

Uppgifterna kommer från Svensk Kontorsinsamling (www.haindustri.se).

Tabell 16. Konsumtion, insamling och återvinning av kontorspapper och liknande (träfritt papper), 1999 – 2008

År	Konsumtion (ton)	Insamling (ton)*	Materialåtervinning (%)
1999	366 000	179 000	48,3
2000	378 000	191 000	50,5
2001	361 000	196 000	53
2002	402 000	210 000	53,7
2003	379 000	209 000	56,9
2004	374 000	221 000	61,5
2005	378 000	221 000	63,7
2006	403 000	238 000	66,2
2007	433 000	251 000	65,1
2008	401 000	242 000	68,1

Frivilligt åtagande: 75 procent insamling och återvinning senast 2006.

* Här ingår tryckerispill mm. Återvinningen beräknas på de kontorspapper som samlas in efter användning (s.k. *post consumer waste*)

Däck

Återvinningsgraden av uttjänta däck beräknas till 97 procent, av SDAB. Mer än hälften av de insamlade däcken gick till energiutvinning i cementindustrin eller i värmeverk. Ungefär en tredjedel gick till materialåtervinning och materialsättning. Export av hela däck och regummering står för en mindre del. Inga däck har gått till deponering.

Producenterna ansvarar för att uttjänta däck tas om hand på ett miljömässigt godtagbart sätt enligt förordningen (1994:1236) om producentansvar för däck. Svensk Däckåtervinning (SDAB) genomför producentansvaret för anslutna däckproducenter. För närvarande är cirka 170 importörer och producenter anslutna till SDAB. Dessutom är runt 50 bildemonterare knutna till systemet. Ragn-Sells AB är huvudentreprenör för uppdraget. Deponering av hela däck är förbjudet i Sverige sedan år 2002.

Insamlingsystem

Verkstäderna tecknar avtal med SDAB som normalt sett hanterar hämtningen kostnadsfritt. Ett antal kommuner har också tecknat avtal om hämtning av uttjänta däck. Systemet finansieras av en återvinningsavgift som tas ut på nya däck.

Tidigare transporterade varje verkstad däcken till fasta insamlingsstationer. Det nya systemet har medfört att endast däck som omfattas av producentansvaret kommer in i systemet och att transportarbetet för insamlandet minskat.

Anslutningsgrad

Uppskattningsvis 95-97 procent av landets däckproducenter är anslutna till SDAB, enligt organisationens egen bedömning. Bland övriga producenter som omfattas av producentansvaret (bl.a. de som säljer andra fordon än bilar som är försedda med nya däck) är siffran lägre. I praktiken är SDAB den enda aktören som genomför producentansvaret för däck i Sverige. SDAB:s resultat speglar alltså insamling och återvinning av däck i landet mycket väl.

Resultat

Under 2008 beräknas cirka 75 000 ton däck ha tjänat ut, av de som går under SDAB:s ansvarsområde. Siffran baseras på nyförsäljningen under året och antagandet att när ett nytt däck säljs skrotas ett annat. Cirka 76 000 ton rapporterades som insamlat och i princip lika mycket har återvunnits. Skillnaden i siffror beror delvis på att en viss lagerhållning förekommer.

Mer än hälften av de insamlade däcken gick till energiutvinning i cementindustrin eller värmeverk. Ungefär en tredjedel av däcken gick till materialåtervinning och materialsättning. Jämfört med 2007 har exporten av hela däck minskat något och andelen som gått till energiåtervinning ökat. Uppgifterna kommer från SDAB. Lager och export av däck

Lagret av däck var 21 700 ton vid utgången av 2008. Mängden i lager kan variera stort över året beroende på skiftande avsättningsmöjligheter. Bruket av uttjänta däck som bränsle i fjärrvärmeverk är naturligt kopplat till vintersäsongen medan det finns bättre förutsättningar för t.ex. utsortering av regummerbara stommar sommartid.

En del av de insamlade däcken återvinns eller återanvänds utomlands. De hela däck som exporterats har till största delen gått till infrastrukturprojekt i Finland.

Materialåtervinning och materialersättning

Andelen materialåtervinning (pulver och granulat samt återvinning av kordstål) har minskat något under 2008 jämfört med föregående år. Återvinningen sker, liksom tidigare, på en anläggning i Tyskland.

Materialersättningen har minskat något under 2008 jämfört med året innan. Materialersättning är t.ex. när klippta däck används som vägbanks- eller dräneringsmaterial.

Producentansvar för bilar

Producenterna rapporterade för år 2008 att 91 procent återanvändes eller återvanns av skrotbilens vikt i Sverige. Producenterna når därmed målet i förordningen.

Producentansvaret för bilar innebär att minst 85 procent av bilens vikt ska återanvändas eller återvinnas, varav minst 80 procent återanvändning eller materialåtervinning. Producenterna har för år 2008 rapporterat en återvinningsgrad på 91 procent. Sammanställningen görs av organisationen BIL Sweden. Beräkningarna görs utifrån underlag från deras egna nätverk, Refero, samt Sveriges Bilskrotares Riksförbund (SBR) och övriga icke-anslutna demonterare. Totalt utfärdades under året 150 197 skrotningsintyg.

En förändring inför 2008 års beräkning är att den gemensamma metoden för återvinningsberäkning som beslutats i EU har använts i beräkningarna av återvinningsgraden. Den är lik den beräkningsmetodik som vi haft i svensk lagstiftning. Den största skillnaden är att bilens bränslevikt hanteras olika. Den svenska beräkningsmetodiken gav ungefär 0,5 procent högre återvinningsresultat.

EU:s mål för återanvändning och återvinning

Bestämmelserna för uttjänta bilar grundas i Europaparlamentets och Rådets direktiv 2000/53/EG om uttjänta fordon. Direktivet har införlivats i svensk lagstiftning genom förordningen (2007:185) om producentansvar för bilar och genom bilskrotningsförordningen (2007:186).

En producent som tillverkat eller fört in bilar med en totalvikt på högst 3,5 ton till Sverige skall se till att material och komponenter från bilarna återanvänds eller återvinns.

Målen i förordningen (2007:185) om producentansvar för bilar är återanvändning eller återvinning av:

- minst 85 procent av bilens vikt från år 2002 (varav minst 80 procent av bilens vikt till återanvändning eller materialåtervinning)
- minst 95 procent av bilens vikt senast från år 2015 (varav minst 85 procent av bilens vikt till återanvändning eller materialåtervinning).

Rapportering av resultat

Från och med 2007 ska samtliga bilskrotare rapportera till producenterna. De uppgifter som behövs är bland annat återanvändnings- och återvinningsnivåer, mängder oljor, köldmedier, batterier, glas, katalysatorer m.m. BIL Sweden sammanställer dessa rapporter och rapporterar till Naturvårdsverket. För år 2008 finns siffror som täcker drygt hälften av de bilar där skrotningsintyg utfärdats.

BIL Sweden samordnar rapporteringen för cirka 25 stycken producenter. Utöver BIL Swedens medlemsföretag sätter även ett antal privatimportörer både nya och begagnade bilar på den svenska marknaden.

Totalt utfärdades under året 150 197 skrotningsintyg. BIL Sweden rapporterar att det under år 2008 återvunnits eller återanvänts 91 viktsprocent av de inkomna skrotbilarna beräknat som ett genomsnitt av de inlämnade rapporteringarna.

Så beräknas återvinningen

Uppgiften 91 procents återanvändning och återvinning utgör ett genomsnitt för samtliga producenter i Sverige vilket beräknats utifrån BIL Swedens rapportering. Uppgiften har beräknats på följande sätt:

Bilens referensvikt beräknas som tjänstevikten minus förarens vikt, 70 kg (75 kg för bilar som helbilsgodkänts), samt att man drar ifrån 40 kg bränslevikt. Detta är ett krav som tidigare funnits för den rapportering som görs årligen till Kommissionen, men som nu även är ändrat i de nationella kraven på rapportering. Den är lik den beräkningsmetodik som vi haft i svensk lagstiftning, men där finns också skillnader. Den största skillnaden är att bilens bränslevikt hanteras olika. Den svenska beräkningsmetodiken gav ungefär 0,5 procent högre återvinningsresultat.

Det behandlade skrotbilschassit vägs före fragmenteringen. Återvinningsgraden beräknas genom att de delar som går till deponi (bl.a. fragmenteringsrest som består av plast, gummi etc.) dras bort från referensvikten. Återanvändnings- och materialåtervinningsgraden beräknas genom att vikten av deponi och energiåtervinning dras bort från referensvikten.

Från år 2006 ska EG-direktiv (2000/53/EG) om uttjänta fordon och dess återvinningsmål om 85 procent uppnås i hela EU. Under våren 2005 offentliggjordes en metod för beräkning av återvinningen.

Hur ser framtidens återvinning ut?

BIL Sweden, tillsammans med samarbetspartners, arbetar för att utveckla återvinningen från skrotbilar i framtiden. Både materialåtervinningen och energiåtervinningen av de delar som går till deponi (fragmenteringsrester) skall öka. Bland annat ökar försäkringsbolagens krav på att skadereparationer sker genom att begagnade bildelar återanvänds, i syfte att minska både kostnader och miljöpåverkan.

Lagstiftningen kräver också att plast ska materialåtervinnas på ett effektivt sätt. Detta sker idag inte i någon större omfattning, men försök pågår för att kunna separera material efter fragmentering.

Elektriska och elektroniska produkter

All försäljning och insamling ska rapporteras av producenterna till Naturvårdsverkets EE-register. Producent är den som tillverkar och säljer eller importerar och säljer elektriska eller elektroniska produkter.

EI-Kretsen är det kollektiva insamlingssystem som hanterar det mesta av elavfallet från hushåll och även en del verksamhetsavfall. Under 2008 samlade EI-Kretsen in ca 152 000 ton elavfall. Totalt motsvarar det 16,5 kg per svensk. Det är en minskning med 1 kg per person jämfört med 2007.

Svenska producenter sålde 284 000 ton elektriska och elektroniska produkter, och samlade in 150 000 ton elavfall under 2008, enligt vad de rapporterat till EE-registret. Nästan alla registrerade producenter har rapporterat till i EE-registret. Vi anser att producenterna når de nationella återvinningsmålen.

Syftet med producentansvaret är att förebygga uppkomsten av elavfall och genom insamling och återvinning bidra till god resurshushållning. Det elavfall som ändå uppstår ska samlas in och återanvändas eller återvinnas i så hög utsträckning som möjligt. Förordningen (2005:209) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter delar upp produkterna i tio s.k. produktkategorier. En produkt av producentansvaret om dess funktion finns beskriven i förordningens bilaga 1. Förordningen sätter också upp återvinningsmål för nio av dessa, se nedan. Det svenska regelverket bygger på ett EU-direktiv (2002/96/EG). Varje medlemsland ska samla in minst 4 kg elavfall/person och år enligt detta.

På hemsidan www.naturvardsverket.se/eeregistret kan du läsa mer om producentansvaret. Insamlingen sköts numera av flera organisationer. EI-Kretsen och Elektronikåtervinning i Sverige Ekonomisk Förening (EÅF) sköter insamling av elavfall från hushåll, via återvinningscentraler. EI-Kretsen samlade in lejonparten av elavfallet från hushåll under 2008. Ytterligare en samlingsorganisation var under uppbyggnad 2008.

Det finns också en organisation som enbart samlar in mobiltelefoner, via butiker (<http://www.mobilkomposten.se>). Flera återvinningsföretag samlar dessutom in elavfall direkt från företag.

Tabell 17. Produktkategori och återvinningsmål för elavfall (enligt SFS 2005:209)

Produktkategori	Återvinningsmål (viktprocent)
1) Stora hushållsapparater	80 procent varav minst 75 procentenheter utgör återanvändning eller materialåtervinning av komponenter, material och ämnen
2) Små hushållsapparater	70 procent varav minst 50 procentenheter utgör återanvändning eller materialåtervinning av komponenter, material och ämnen
3) IT-, telekommunikations- och kontorsutrustning	75 procent varav minst 65 procentenheter utgör återanvändning eller materialåtervinning av komponenter, material och ämnen
4) Hemutrustning (TV-, audio- och videoutrustning)	Samma som produktkategori 3
5) Belysningsutrustning	Samma som produktkategori 2
6) Elektriska och elektroniska verktyg	Samma som produktkategori 2
7) Leksaker samt fritids- och sportutrustning	Samma som produktkategori 2
8) Medicinteknisk utrustning	Inget mål för återvinning
9) Övervaknings- och kontrollutrustning	Samma som produktkategori 2
10) Automater	Samma som produktkategori 1

El-Kretsens insamling

El-Kretsen samlade totalt in nästan 152 000 ton elavfall under 2008. Det motsvarar 16,5 kg per svensk vilket är en minskning med 1 kg/person jämfört med 2007. El-Kretsen samlar även in elavfall som inte omfattas av producentansvaret. Det kan vara en anledning till att deras insamlade mängd är något större än den som rapporterats av producenterna till EE-registret.

Nedan har vi presenterat resultatet uppdelat på olika produktgrupper. El-Kretsen samlar in elavfallet från hushåll in via Elretur, som är ett samarbete mellan El-Kretsen och Sveriges kommuner. Insamlingen sker främst på kommunernas återvinningscentraler. Läs mer på www.el-retur.se eller www.el-kretsen.se.

I vissa kommuner har servicen utökats med fastighetsnära insamling. Det gör det möjligt för kommuninvånarna att lämna elavfallet i anslutning till bostaden.

Tabell 18. Mängder elavfall som EI-Kretsen samlat in 2004 - 2007

Produkter	2004 ton	2005 ton	2006 ton	2007 ton	2008 Ton
Stora vitvaror ^{a)}	36 800	36 300	45 500	45 453	41 987
Övriga hushållsapparater, handverktyg, trädgårds- redskap (ej kyl och frys)	10 200	12 300	11 900	12 582	10 147
IT, kontors- och telekommunikations- utrustning	17 700	22 700	27 600	30 769	28 111
TV, audio, video	15 700	21 000	26 300	30 396	32 880
Kameror, klockor, leksaker	200	300	300	339	612
Ljuskällor och armaturer ^{d)}	5 800	6 700	7 900	7 893	6 255
Diverse	900	2 200	2 400	2 253	2 964
Kyl- och frys	25 000 ^{b)}	25 000 ^{c)}	28 000	30 543	28 839
Totalt	112 300	126 500	149 900	160 138	151 796

a) Antalet Stora vitvaror har ökat med 5 procent 2004-2005. Minskningen i redovisad vikt beror på att EI-Kretsen ändrat antagandena om vikt per enhet.

b) Insamlat av kommuner. Kyl och frys omfattades inte av producentansvar förrän 2005-08-13.

c) Varav 14 500 ton kyl och frys insamlat av kommuner.

d) Mängden insamlade lampor ökade med 2 procent 2004 till 2005. Att den redovisade mängden ökar mer beror på att EI-Kretsen ändrat antagandet om vikt per enhet.

Elektronikåtervinningsföreningens insamling

Under 2008 har Elektronikåtervinningsföreningen (EÅF) påbörjat sin insamlingsverksamhet. Organisationen använder bl.a. medlemsföretagens butiker, tex Elgiganten, OnOff och SIBA, som insamlingsställen. Detta gör det enklare för konsumenterna att lämna ifrån sig uttjänta produkter. EÅF och EI-Kretsen har tillsammans upprättat ett s.k. *clearing house*, för att fördela kostnaderna mellan insamlingsorganisationerna. Även andra organisationer, insamling system som tillkommer efter 2008, kan vara med i den processen. EÅF:s medlemmar har satt 13 392 ton produkter på marknaden, och samlat in och återvunnit 6 037 ton elavfall, under 2008 enligt rapport till EE-registret.

Återvinningsindustriernas insamling

Återvinningsindustrierna är en branschorganisation för återvinningsföretag, organisationen ingår som en av medlemsorganisationerna i Svenskt Näringsliv. Återvinningsindustriernas medlemmar samlade under året in uppskattningsvis 10 000 ton elavfall. Mestadels kommer avfallet från fastighetsnära insamling, där fastighets-

ägarna har avtal med något av medlemsföretagen. Eftersom medlemsföretagen inte har någon rapporteringsskyldighet till Naturvårdsverket så kommer dessa mängder inte in i statistiken i EE-registret.

Producenternas rapportering till EE-registret

Naturvårdsverkets EE-register har varit i drift sedan september 2006. Där får de som berörs av producentansvaret information om vilka skyldigheter de har och hur de ska göra för att uppfylla dem. Företag som tillverkar och säljer eller importerar och säljer produkter som omfattas av producentansvaret ska registrera sig i EE-registret. De ska också redovisa hur de uppfyller sina skyldigheter och rapportera hur mycket de har sålt respektive samlat in och hur det insamlade elavfallet tagits omhand.

I Tabell 19 finns de uppgifter om sålda mängder som producenterna rapporterat till EE-registret (enligt § 20 i SFS 2005:209).

1 januari 2009 var ca 1 500 producenter registrerade i EE-registret. Totalt har dessa producenter sålt 284 000 ton elektriska och elektroniska produkter. Fördelningen mellan Sverige och övriga EU finns redovisad i Tabell 19.

Tabell 19. Elektriska och elektroniska produkter, sålda mängder 2008, enligt rapportering till EE-registret.

Sålda mängder	Hushållsprodukter		Övriga produkter	
	<i>Inom Sverige</i> (ton)	<i>Inom övriga EU</i> (ton)	<i>Inom Sverige</i> (ton)	<i>Inom övriga EU</i> (ton)
Produktkategori 1	99 955	3	-	-
Produktkategori 2	20 780	6	-	-
Produktkategori 3	32 735	70	11 139	775
Produktkategori 4	80 804	1	-	-
Produktkategori 5	5 614	3	10 060	352
Produktkategori 6	12 326	1	1 075	55
Produktkategori 7	3 964	14	750	3
Produktkategori 8	56	0	1 788	470
Produktkategori 9	810	1	691	89
Produktkategori 10	118	14	950	125
Summa	257 162	113	26 454	1 870

Den totala insamlade mängden som rapporterats till EE-registret (Tabell 20) är ungefär i samma nivå med vad El-Kretsen har samlat in. Det finns dock ett antal producenter som inte rapporterat till EE-registret. Naturvårdsverket försöker komma till rätta med dessa, så kallade friåkare, genom sin tillsynsverksamhet.

Tabell 20. Elavfall, insamlade mängder 2008, enligt rapportering till EE-registret.

Insamlade mängder	ton
Hushållsprodukter	
Totalt i Sverige – hushållsprodukter	138 956
Övrigt	
Totalt i Sverige – övrigt	10 769
Summa	149 727

Det mesta av det insamlade elavfallet (drygt 99 procent) behandlades i Sverige. Producenterna rapporterade att 757 ton elavfall förts ut ur Sverige för återvinning eller slutmöndertagande, under 2008. Det motsvarar endast 0,5 procent av den insamlade mängden.

Tabell 21. Omhändertagande av elavfall insamlat 2008, enligt uppgifter rapporterade till EE-registret.

Behandling	Ton	Procent av insamlad mängd
Återanvänt utan förbehandling	77	0,1
Förbehandling	149 155	99,6
Återanvänt efter förbehandling	409	0,3
Materialåtervunnits	125 899	84,1
Energiåtervunnits	12 505	8,4
Bortskaffats på annat sätt	10 520	7,0
Förts ut ur Sverige för behandling	757	0,5

Lagstiftningen

Arbetet med en översyn av WEEE -direktivet har påbörjats. Kommissionen har lagt fram ett förslag på ändringar i direktivet. Några viktiga frågor är differentierade återvinningsmål (större fokus på farligt avfall), omfattning, definition av producent och marknad, samt harmoniserade krav på insamlingsystem och rapportering.

Naturvårdsverket och kommunerna ansvarar tillsammans för den operativa tillsynen vad det gäller producentansvaret för elektriska och elektroniska produkter. Inom detta arbete att följer vi upp att alla producenter förstår vilket ansvar de har, och att de rapporterar till EE-registret på ett korrekt sätt. Om en producent inte rapporterar i tid kan det medföra miljöstraffavgifter. Storleken på dessa avgifter bestäms enligt punkt 8.1.1 och 8.1.2 i bilagan till förordningen (1998:950) om miljöstraffavgifter. Nivån på miljöstraffavgifterna sänktes under 2008 till maximalt 20 000 SEK. Tidigare från den högsta avgiften på 120 000 SEK.

Källförteckning

- Direktiv 94/62/EG. Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG av den 20 december 1994 om förpackningar och förpackningsavfall
- Direktiv (02/96/EC). Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/96/EG av den 27 januari 2003 om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter (WEEE)
- Naturvårdsverkets (2008b). Samla in, återvinn! Uppföljning av producentansvaret för 2007 Rapport 5902
- Naturvårdsverkets (2008a). Samla in, återvinn! Uppföljning av producentansvaret för 2006 Rapport 5796
- Naturvårdsverkets (2006). Samla in, återvinn! Uppföljning av producentansvaret för 2005 Rapport 5599
- Naturvårdsverkets (2005). Samla in, återvinn! Uppföljning av producentansvaret för 2004: Naturvårdsverket. Rapport 5494
- SFS 2006:1273. Förordningen om producentansvar för förpackningar
- SFS 2005:220. Förordning om retursystem för plastflaskor och metallburkar
- SFS 2005:209 Förordningen om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter
- SFS 2001:1063. Avfallsförordningen
- SFS 2000:208. Förordning om producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer.
- SFS 2007:185. Förordningen om producentansvar för bilar
- SFS 1994:1236. Förordningen om producentansvar för däck
- SFS 1994:1205. Förordningen om producentansvar för returpapper
- SMED (2008a). Uppföljningen av producentansvar för förpackningar år 2007. SCB leverans till Naturvårdsverket. Dnr 635-1710-08 Rp.
- SMED (2008b). Förpackningsstatistik 2008 – projektuppföljningsrapport: SCB, leverans till Naturvårdsverket. Dnr 635-1710-08 Rp.
- SMED (2008c). Underlag till internationell rapportering 2007 (Excel): SCB, leverans till Naturvårdsverket. Dnr 635-1710-08 Rp.
- SMED (2008d). Follow-up of producers' responsibility for packaging 2007, Quality declaration: SCB, leverans till Naturvårdsverket. Dnr 635-1710-08 Rp.

Samla in, återvinn!

Uppföljning av producentansvaret
för 2008

RAPPORT 6328

NATURVÅRDSVERKET
ISBN 978-91-620-6328-3
ISSN 0282-7298

I denna rapport redovisar vi hur avfall under producentansvar omhändertagits under 2008, inklusive återvinningsnivåer. De produkter som omfattas av producentansvar är förpackningar, returpapper, däck, bilar, glödlampor och viss belysningsarmatur, samt elektriska och elektroniska produkter. I rapporten finns också en uppföljning av de frivilliga åtagandena om återvinning av kontorspapper och ensilageplast.

